

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. *ro*

A lapfelfüggyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kladó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmánya Kolozsvárt 1926. évi október hó 23. napján, d. u. 4 órakor az egyesület Attila-utca 10. sz. alatti székházában rendes ülést tart, melyre a választmány üszített tagjait meghívja Kolozsvár, 1916 okt. 2. napján.

Az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. Titkári jelentések.
3. Esetleges indványok.

Meghívó.

A Cukorrépatermelők Szövetsége a Marostordavármegyei Földmives Szövetséggel karöltve folyó évi október hó 5-én, kedden Lázár Simon szövetségi elnök ur keresztesi gazdaságában

cukorrépatermelői vándorgyűlés

rendez, amelyre az érdekelt gazdaközönseget a Szövetség ezuton is üsztelettel meghívja.

Kolozsvár, 1926 szept. hó 25-én.

Lázár Simon s. k.
szöv. elnök.

Orbán Balázs s. k.
szöv. előadó.

Török Bálint s. k.
szöv. előadó.

A gyergyói nagygyűlés előtt.

A Magyar Párt gyergyószentmiklósi nagygyűlése felé fordul Erdély magyarságának tekintete. A várakozók legnagyobb tömegét a magyar gazdanép teszi ki, nemcsak magyarságuk, hanem az ott tárgyalás alá kerülő gazdasági vonatkozású kérdések nagy fontossága miatt is. Az E. G. E. által munkált és a gazdaközönség számára életbevágó kérdések kerülnek megtárgyalásra, amelyeket a Magyar Párt is programjába vett. Tette ezt abból a célból, hogy az erdélyi magyar földmivelő nép érdekeit a lehetőség határáig a forumon képviselje és panaszait orvosolja. A Magyar Párt a mezőgazdaság érdekeinek szolgálatára külön közgazdasági alosztályt létesített, amelynek felkérése alapján a nagygyűlést megelőző napon külön-külön előadók fogják ismertetni a mezőgazdasági termelés fejlesztése érdekében teendő intézkedéseket, az állattenyésztés főbb problémáit, az agrár vármok ügyét, az agrár-reform megoldásra váró kérdéseit, a mezőgazdasági szakoktatás, földadó, hitelügy stb. aktuális és nagy jelentőségű kérdéseit. Az

október 9-i előértekezlet fogja határozati javaslatokba önteni a kívánságokat, amelyek rövidre foglaltan, tömör stílusban fognak a nagygyűlés elé kerülni. Az okt. 9-i értekezlet célja összehordani az anyagot, amelyre az egyes kérdések parlamenti tárgyalása rendén az érdekek szószólóinak szüksége lehet. Gazdasági, társadalmi és politikai erőinknek tervszerű összefogása bizonyára meg fogja hozni a maga szerény gyümölcsseit. Bő termést még ettől sem várhatunk, csak az esetben, ha majd szervezkedésünk oda érik, hogy az ország összes földmivesei belátják, hogy céljainkat csakis egyesült erővel lehet elérni!

Szérumos vizsgálati módszerek a növénytermelésben.

Irta: *Dr. Szász Ferenc.*

A modern gazda harci készségei nap-nap után szaporodnak, mind csodálatosabb és hihetetlennek látszó eszközökkel küzd a mindennapi kenyérért.

Csak nem rég olvastuk lapunk egy régebbi számában dr. Dégen Árpád igen érdekes cikkét a növények immunításáról és épen ez a cikk készítetett arra, hogy a kutató tudomány egy másik új fogásáról számoljak be, amely épen olyan korszakalkotó lesz, talán már rövid esztendőök mulva, — mint voltak annak idején a növénytermelés és trágyázás alapvető tételei. Ezek a tételek ma milyen egyszerűnek látszanak és mégis mit jelentenek az egész emberiség életére nézve!

A szérum használata az ember és állatgyógyászatban ma már általános és különösen a bakteriológiával kapcsolatban sok formában és céllal találkozunk a sz rum fogalmával.

Messze vezetne a szérum fogalmának ismeretése, de felesleges is, mert egy rövid példa megvilágítja annyira az egész kérdést, amennyire a mi szempontunkból épen elegendő.

A hogyan embert, vagy állatot lehet bizonyos betegségek ellen (vagyis idegen fehérjék hatása ellen) immunizálni, épu gy létre lehet hozni ezt az immunítást egy akármilyen gazdasági növényen szemben is.

Ne gondoljunk egyelőre arra, hogy valami betegség iránt tesszük ellenállóvá az állatot, hanem csupán azt vegyük tekintetbe, hogy ha pld. ló vérebe borsó vagy bab fehérjét jutatunk, úgy annak a lónak a vérből nyert szérum tartalmazza a borsó- vagy bab antiszérumját, amely szérum aztán összevegyítve egy olyan oldattal, amely az illető borsó- vagy bab-fehérjét oldva tartalmazza, megfelelő reakciót ad.

Erre vonatkozó kísérletek már az 1900-as évek elején sikerrel történtek és ezeknek a

kísérleteknek a továbbfejlődése nyomán beláthatatlan perspektíva tárul elénk.

Milyen óriási jelentőségű kérdés lehet pld. annak az eldöntése, hogy valamely répa-mag takarmány- vagy cukorrépától származik-e? Eddig ennek az eldöntése csaknem a lehetlenséggel volt határos, ma már ott tartunk, hogy a szérumdiagnózissal ezt el fogják dönteni, ha még a tökéletességnek ezt a fokát nem is érte el a módszer, de a legjobb uton halad a kitűzött cél felé.

Épu gy, amint a borsó, vagy a bab fehérjének elő lehet állítani az antiszérumát, elő lehet állítani bármelyik növényi fehérje megfelelő szérumát.

Igy a lisztvizsgálatnál is, különösen raffináltabb hamisítások felderítésénél, e módszerrel máris jelentős eredményeket értek el.

Semmi egyéb nem kell, mint a fentebb említett reakciós próbát megfelelőleg végrehajtani és a csapadékból következtetni a hamisítás minőségére és fokára. Megemlítendő ugyanis, hogy a reakció különböző foku lehet, úgy, hogy a vizsgálat nemcsak minőségi, hanem mennyiségi is egyuttal.

A fentiekből kitűnik az az előfeltétel is, hogy megfelelő növényi fehérjékkel immunizált állat kell álljon rendelkezésünkre a szérum nyeres szemponjtjából. Kísérletek folynak azonban már a dolog egyszerűsítésére nézve és eredménnyel is kecsegtetnek az eddigi kutató munkálatok.

Nem volna teljes a kép, ha nem emlékeznénk meg arról a jelentős szerepről, amelyet ez az eljárás a növényrendszertanban van hivatva betölteni.

Nem csak távolfekvő rokonságokat, származásokat fog lehetni így megfejteni, hanem még arra is képes lesz a megfelelően végrehajtott analysis, hogy eldöntse azt, miszerint egy gazda Székács féle vagy Konopi féle nemesített búzát használt vetőmagnak. Sőt azok lisztjeit is megkülönbözteti a reakció!

Természetesen ilyen és ehhez hasonló kérdés még nagyon sok vár megfejésre a botanikában; alapos a reményünk, hogy nem hiába.

Zade lipcsei professzor már gyakorlatilag is értékes eredményeket ért el, amelyeknek mezőgazdasági vonatkozása kétségtelen.

Végül a kísérlet csálhatatlan és érzékeny voltára nézve közölök egy adatot.

A kísérletet Becker hajtotta végre, buza-lisztet vizsgált $\frac{1}{100}$ os oldatban. A vizsgálat arra irányult, hogy a lisztben levő konkolyt kimutassa. Antiszérumul konkollyal immunizált házinvul-vérsavót használt.

Ezzel a vizsgálati módszerrel a következő eredményt érte el: határozott és típusos reakciót kapott, ha a lisziben 0.000002 g., tehát két milliomod rész konkoly fehérje volt. 0.000001 g. konkoly-fehérjetartalmat azonban még min

„Gazdák” Általános biztosító
Részvénytársaság.

Székhelye: Arad. Allgazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz, lég, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala

dig ki lehetett mutatni a lisztben, csupán a reakció kevésbé éles és lassabb volt.

Ilyen eredmények és számok mellett az emberi elme okvetlenül megáll és még a leg-hiteltlenebbnek is be kell látnia, hogy a szérum-diagnózis a közel jövőben már bevonul a modern gazda fegyvertárába a többi varázslatosnak tejszó eszköz közé.

A szőlő eltartásáról.

Irta: Bászeli Elek.

A szüret küszöbén és a szőlő érésének idejében talán nem lesz felesleges a fenti kérdésről is e lapok hasábjain megemlékezni.

A szőlő tudvalevőleg a legjobban értékesíthető — különösen a jelenlegi alacsony borárak mellett — ha mint csemege-szőlőt adjuk el. Természetesen azt csak az a szőlősgazda teheti, akinek korai, közepes és késői csemege-szőlőfajtái és biztos piaca van. A csemege-szőlő jó értékesítése mellett az alábbi kis számítás is tanuskodik: 100 kg. szőlőfürtből körülbelül 60—70 liter mustot nyerünk; ha a szőlő kg. járt átlag 15 lejért értékesíthetjük, akkor az 21 lei must-árnak fog megfelelni, tehát a mai boráraknak (tehát nem is a mustnak) majdnem a duplája lesz. Igaz, hogy a csemege-szőlőnek egyik része valószínűleg a nagyobb kínálat folytán, nem lesz értékesíthető; ezért már most lássuk azt, hogy az el nem kelt szőlőt miképpen tarthatjuk el hosszabb ideig, vagyis addig, amikor az, mint különlegesség még jobban értékesíthető.

A szőlő eltartásának többféle módja van, a legegyszerűbb, ha szelőzethető és száraz helyiségben, amelyet állványokkal látunk el, helyezük azt el. Az állványokat a falak mellett állítsuk fel 70 cm. szélességben és 40 cm.-re egymás felett, de csak olyan magasan, hogy az állványokba kényelmesen belenyulhassunk. A kamara közepére is ajánlatos állványokat helyezni, ugyanis ennek az előbbivel szemben az az előnye, hogy a levegő jobban éri és jobban átekinthető. Az állványok deszkáira azután száraz szalmát terítsünk és csak erre helyezük el a szőlőfürtöket és pedig úgy, hogy azok egymást ne érintsék. A szőlőfürtöket elhelyezésük előtt válogassuk jól meg, a sértett, hibás vagy rohadt szemeket gondosan távolítsuk el; ezt a munkát nemcsak az elhelyezéskor, hanem egész télen, illetve mindaddig kell folytatni, amíg a szőlőt el nem adjuk.

Másik módja a szőlő eltartásának, ha a fürtöket zsinegre függesztjük és pedig úgy, hogy nyelük lefelé álljon és egymással ne érintkezessenek, hogy egyik fürt a másiktól meg ne romoljon.

Egy további eltarthatási mód, hogy a vesszőből, amelyen a fürt lóg, szintén egy darabot, körülbelül 10—15 cm.-t levágunk és ezen vessződarabnak két végét olvasztott szurokkal, vagy *almolával* (gyümölcsfakátrány) bekenjük és úgy akasztjuk fel a zsinegre. Természetesen ezen eljárás körülményesebb voltánál fogva csak ott alkalmazható, ahol saját használatunkra csak kevesebb mennyiségű szőlőfürtöt szándékozunk eltartani.

Ennél még körülményesebb, de a legbiztosabb eltarthatási mód, ha kisebb befőttes üvegeket $\frac{3}{4}$ részig vízzel megtöltünk és hogy az meg ne poshadjon, kevés konyhasót és ugyanannyi faszénport teszünk bele és ebbe állítjuk be a szőlőfürtöt, úgyhogy minden fürtöt avval a vesszővel vágjuk le, amelyen lóg. A vesszőt úgy kell levágni, hogy annak három bütyke legyen, egy a fürt fölötti és kettő a fürt alatt. Már most a vízzel telt üvegbe a vesszőnek alsó végét úgy dugjuk be, hogy az a vízbe érjen, az üveget meg rézsutosan — erre a célra készített állványon — úgy állítjuk fel, hogy az üvegbe behelyezett vessző felső végén levő fürt szabadon és függőlegesen lógjon le. Ha a vizet minden 6—8 héten ujjal kicserél-

jük és abba ismét kevés konyhasót és faszénport teszünk, akkor az ilyen szőlőfürtök április—május hónapig is frissen el fognak állni. Igaz, hogy ezen eljárás igen körülményes és sok munkával járó, ennél fogva azt csakis saját célunkra, kisebb mennyiségűnél alkalmazhatjuk.

A szőlőt hordókban is el lehet tartani, de csakis már akkor, amidőn a fagy már beállott. Ha hordóban akarjuk a szőlőfürtöket eltartani, azt csak az olyannal tehetjük meg, amely előbb állványon volt elhelyezve, vagy zsinegen felfüggesztve, mert fagy beálltáig más szőlővel már nem fogunk rendelkezni. Az ilyen szőlőt előbb gondosan megtisztogatjuk és kis, legfeljebb 50—100 literes hordókba sűrűn és tömötten berakjuk. A hordókat lezárjuk és rekeszekbe helyezük, úgyhogy a rekeszek fenekén, valamint a hordók oldalain mintegy 10 cm. vastagságban hamu, szecska stb. anvag legyen, illetve a hordó ezen rossz hővezetőben és hideg helyen álljon.

Végül még megjegyezzük, hogy a szőlő-fajták közül a hosszabb eltartásra a későn érő, vastaghusu, kemény szőlők a legalkalmasabbak.

Az őszi árpa jobb termése és a műtrágyázás.

Irta: Galgóczy Miklós.

Az őszi árpa az aratás előtti abrak- és alomhiány idején a legjobb segítség, melyet örömmel fogad a gazda, de ősszel, vetés idején ez a növény mostohagyermek, mely minden jótulajdonságai mellett a legrosszabb földet kapja. Ősszel, mikor alom és abrak bővíben van, sokan elfelejtik, hogy az őszi árpa jó trágyaerőjű talajon, nemesített vetőmag után 20 métermázsán felüli szem és megfelelően nagyobb szalmatermést szolgáltat be a vele jól bánó gazdának. A korai érés és segítség fejében nemcsak hogy régen trágyázott földbe, hanem buza után kerül, azon sokszor hallott mondás alapján: „ha nem vehetem az őszi árpát a buza után, akkor nincs is rá szükség.” Nem gondolja meg az így beszélő gazda, hogy a hibát már a két kalászos egymásutánjával elkövette, bőséges alkalmat nyujtva a gyomoknak és a gabonát pusztító különféle rovaroknak a szaporodásra.

Hogy ez a mostohagyermek még ilyen viszonyok között is terem valamit, az nem a gazda, hanem az őszi árpa érdeme, igazán jó termést azonban ilyen viszonyok között nem várhatunk tőle, mert a tavaszi árpához hasonlóan igényes növény. Ha már sehogysem tudjuk a vetésforgóban az őt megillető helyre beosztani, legalább segítsünk rajta megfelelő műtrágyával. Szuperfoszfátból vetőszántás előtt 150—200 kg. ot elszórva olyan talajokban, amelyek nem tulsoványak, elég nagy termés-többletre számíthatunk. Sovány, kiélt, régen istállótrágyázott talajon, hogy a szuperfoszfát kellőleg érvényesülhessen, még 50—60 kg. mézsnitrogént adhatunk.

A jobb termés feltételeit így megközelítve, gondolkodjunk olyan őszi árpavetőmagról, mely a jobb viszonyokhoz alkalmazkodni tud. Ez a vetőmagot megtaláljuk a ma rendelkezésre álló nemesített őszi árpákban, melyek a gyakorlatban is teljesen beváltak. Ily módon gondoskodva az őszi árpáról, aratás idején nemcsak a friss szalmában, hanem kellő bőségtű termésben is öröme lesz a gazdának, mert ekkor az őszi árpa még korábban és duplán fog adni.

Aki nem akar egyszerre egész területén műtrágyázni, illetve nemesített vetőmagot használni, az állítson be $\frac{1}{2}$ —1 kat. holdas kísérleti parcellákat, egymásmellé veve az új és régi fajtát, ugyancsak mindkettőből műtrágyával és anélkül egy-egy parcellát. Abban az esetben, ha a parcellákat nemcsak külön vetjük, hanem külön aratjuk és csépeljük is, — nem mint nagyon sok or megcsik, hogy az

addig gondosan őrzött parcellákat aratás idején a munka gyorsítása végett egyszerűen öszszearatjuk, — az eredmény alapján tovább lehet dolgozni.

A műtrágya-kísérleti parcellákon a műtrágya elszórására különös gondot fordítunk, mert egyenellen elszórás hibás eredményekre vezethet.

Motoreke bemutató Bukarestben.

A mezőgazdasági kamarák központja szeptember 20. 21. és 22-én motoreke bemutatót rendezett a Bucureși melletti Băneasă-n. A kolozsvári kamara a bemutatóra Tofan Pál felügyelőt és dr. Szász Ferencet küldte ki, részt vett azon továbbá Török Bálint egyelőnk iktára is.

A bemutatón részt vettek a következő traktorok: Fordson, Glasgow, Lanz, Excelsior, Moline-Universale. Ovasóink előtt ez utóbbi 4 traktor kevésbé ismert és ezért röviden ismertetjük őket.

A Lanz és Excelsior, nagy traktorok, amelyeknek használata erdélyi — agrárreform utáni — viszonyok között nem igen jöhet szóba. Az ókirályságban azonban van belőlük használatban számos gép és igen jól beváltak.

A Moline—Universale egy olcsó gép, mindössze 100.000 lejbe kerül az egész felszerelés, kétséges azonban, hogy erdélyi viszonyok között, kötött talajokon és hegyeken beválnék-e?

A képviselőt felszólítottuk, hogy rendezzen Erdélyben bemutatót, ez mindenesetre kívánatos volna, hogy lássuk itt is munkában.

A Glasgow traktor Fordson nagyságu, de erősebb gép, drágább is. A kísérletek fogják eldönteni használhatóságukat. Szemre ez volt a legnekünkvalóbb! Kapcsolatban az eke bemutatóval gazdasági gép- és eszközkiállítás is volt, ahol sok új típusu ekét mutattak be külföldi gyárak. Sajnos, a bemutató arányai nem voltak nagyok, — hiszen agrárállamban a kormány minden erejével oda kellene hasson, hogy minél gyakrabban és minél nagyobb arányban rendeztesse bemutatók. —sz.

Motoreke bemutató Keresztesen.

A keresztesi cukorrépatermelői vándorgyűlés kapcsán az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya motoreke bemutatót is rendez arravaló tekintettel, hogy a cukorrépa egyike azon növényeknek, melyek nemcsak megkívánják, de meg is követelik a mély művelést, amelyet a mai viszonyok között csakis gépi erővel tudunk rentabilisan megadni.

A keresztesi bemutató kapcsán a Fordson- és International-traktorok kerülnek bemutatásra, amelyek közül különösen a Fordot a gazdaközönség jelentékeny része már ismeri. Bár könnyebb, de olcsóságánál és sokoldalú használhatóságánál fogva kedvelt géptípus azon vidékeken, amelyekre beválnak. Az International ára magasabb, munkaereje is nagyobb és így a komolyabb gépek közé sorolható. Az Internationalról lapunk múlt évi apr. hó 26-i számában Szász Ferenc többek között a következőket írta:

A kolozsvári bemutatón a következőkről győződünk meg: a) A motor úgy a sikon, mint a hegyen úgy szántott, ahogy mi kívántuk és utóbbi helyen egyenesen fel olyan meredek hegyen, milyen szántani nem is szoktunk, azután oldalas helyen, anélkül, hogy feldülés veszélye fenyegetett volna. b) A motor nagyobb sulya következtében holt forgás egyellen esetben sem fordult elő a hátsó kerekeknél és ágaskodás is csak egy esetben, ki a hegynek.

Hasznos szolgálatot tesz a Cukorrépatermelők Szövetsége a cukorrépatermelőknek, hogy lehetővé teszi, hogy a vándorgyűlés helyén munka közben láthassák az új talajművelési

eszközöket és hisszük, hogy a traktorokat képviselő cégeknek sem lesz hiábavaló a munkája és költsége, mik ennek kapcsán felmerülnek.

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Dr. Vass András Kolozsvár, Szikszay Dénes Algyógy.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Kratochwill Arthur Gyulafehérvár (II. r.), Nagy Lajos Alsózsuk, Bernáth Mihály Udtszentpéter, (150 L.), Nemes Sándor, gr. Bethlen Ödön Kolozsvár.

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Purgly László Sofronya.

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Nagy Lajos Alsózsuk, Nemes Sándor, dr. Vass András, gróf Bethlen Ödön Kolozsvár, Purgly László Sofronya, Mihály Lajos Nagyenyed.

Változás a keresztesi cukorrépatermelői vándorgyűlés előadóinak személyében. Boróczy László, a „Sámája“ Vetőmagnemesítő R. T. főintézője a közbejött agrárreform ügyi helyszíni tárgyalásai miatt őszinte sajnálatunkra lemondta előadását. Helyette a Szövetség dr. Nagy Endrét a Sz. G. E. titkárát, az E. G. E. kiadásában megjelent cukorrépatermelésről szóló mű íróját kérte fel előadás tartására. A délelőtti határjárás kapcsán Csomos János intéző fog gyakorlati előadást tartani.

Az aradvidéki cukorrépatermelők szervezkedő nagygyűlése. Az aradvidéki cukorrépatermelők október hó 15-én tartják meg Aradon, az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület gyűléstermében szervezkedő gyűlést. Az előkészítő munkálatoknak a Cukorrépatermelők Szövetségével való megbeszélése céljából Alföldy Pál, az A. G. E. igazgatója Kolozsvárra utazott. Az új szervezet ügyrendjét, a jövő évi termelői szerződés pontjait és egyéb aktuális kérdéseket megbeszélve összeállították már az ülés tárgysorozatát is. Reméljük, hogy az aradvidéki termelők a helyzetet felismerve, megfogják ragadni az alkalmat az erők egyesítésére és e törekvésben a vezetőket minden irányban támogatni fogják. Az új egyesülésben nemzetiségre való tekintet nélkül részt vesznek a román, magyar és sváb termelők egyaránt.

Kérdés — felelet.

Az orvosi angyélika és értékesítése.

Kérdés: 1. . . . Dr. Páter Béla a gyógynövények természetéről szóló könyvében nem található fel az orvosi angyélika leírása, milyen a formája és virágja? Ezt nagyon kérem valahogyan ismertetni, bár pár sorban is. — 2. Sziveskedjék megírni, hogy a gyógynövények hogyan lehet legcélszerűbben értékesíteni?

Felelet: Hogy az E. G. E. 61. füzetében nincsen közölve az orvosi angyélika leírása, az onnan van, hogy a természetű növények leírását végig mellőztem, miután feltételeztem, hogy a termelő megbízható vetőmag, vagy gyöksarjak útján termeli az illető növényeket és úgy van módjában a növényt megismerni.

Ez alkalommal hadd ismeressem röviden az angyélikát, nem hiszem azonban, hogy a kezdő termelő a leírás után biztosan meg tudná különböztetni az angyélikát a hozzá hasonló más, nálunk vadon termő növényektől. Az orvosi angyélika egyike a leghatásosabb, legnagyobb növényvirágú növényeinknek. Egyszeresen páratlanul szárnyas levelei igen nagyok, szára pedig két méternyire fel nő. Igen jellemző az angyélikára a felünnen telfuadi levélhüvely. A levélnek töve ugyanis szinte hólyagosan fel-fújt levélhüvelyt képez. A virágai arról ismerhetők fel, hogy hatalmas nagy ernyőt képez-

nek, amelynek körrajza gombszerű, a virágok színe pedig zöld. Míg a többi ernyősvirágú növényeink vagy fehér, vagy sárga virágúak szoktak lenni, addig az angyélika virágai zöldek. E zöld apró virágok abban a nagy gömb alakú ernyővirágzatban nagy számban állnak össze és csillogó méznedvökkel sokféle bogárságot vonzanak oda. Főleg légyfélék látogatják a virágokat, mert ők is könnyen hozzáférhetnek a virágok mézéhez, míg a méhek lenézik e virágokat és átengedik a helyet a rövidebb nyelvű rovaroknak, mint a milyenek a legyek.

Az angyélikát ezeken kívül még a jellemző zamattjáról is meg lehet ismerni. A gyökér belseje fehér, de sárgás tejnedvet hocsát. Az egész gyökér igen zamatos, erős és kellemes szagú, ize kissé csipős és zamatos. A zamatot azonban nem lehet leírás útján fölismerni. A mi a gyógynövények értékesítését illeti, erre nézve azt a tanácsot adhatom, hogy minden évad elején érdeklődjék az illető a világgpiac állása iránt. Ezuton megtudhatja, hogy melyik évben melyik növény a keresettebb. A melyik évben a világgpiac megtelt egy-egy növény termékével, abban az évben szünetelni kell a termeléssel, viszont, ha hiány van a piacon bizonyos növényből, akkor érdemes annak a termelését fölkarolni. A kínálat és kereset szabályozza a gyógynövénypiacot. Vannak azonban gyógynövények, amelyek minden évben keresettek, mert eddig még nem állt elő belőlük túltermelés. Azonkívül kisebb mértékben mindig elhelyeztetők bizonyos növények.

Az értékesítés végett első sorban a nagy drogistákhoz és a gyógynövénykereskedőkhöz kell fordulni. Ilyen az Amphora Brassóban, Schwartz és Fogel Nagyváradon stb. Sok gyógynövényt a patikában is értékesíthetünk, ezért jó a legközelebbi gyógyszerészekkel összeköttetésbe lépni. Különben adott esetben alulírott szívesen szolgál utbaigazítással az értékesítés ügyében is.

Dr. Páter Béla.

Irodalmi Szemle.

A községi legelők kezeléséről és használatáról szóló fölmiv. miniszteri rendelet magyar nyelvű fordítása, mely korábban az E. G. E. ban is megjelent, külön lenyomat alakjában megrendelhető 10 L. beküldésével az E. G. E. titkári hivatalában.

Vegyes közlemények.

Az első vámszabadraktár Romániában. Értesülésünk szerint a bucaresti gazdasági tanács hozzájárult az aradi vámszabadraktár felállításához, amelynek concesszióját az aradi Victoria Banknak adták.

A temesvári mezőgazdasági kamara a múlt héten tartott ülésén többek között elhatározta, hogy felterjesztést intéz a kormányhoz a Maros hajózhatóvá tétele érdekében és javasolni fogja, hogy egyidejűleg építsenek ki a Maros és a Béga között egy összekötő csatornát. Kimondolta továbbá a kamara, hogy apaállatok beszerzését Svájból nem tartja szükségesnek, mert a megyei állattenyésztők minden tekintetben megfelelő apaállatokkal rendelkeznek.

A gazdaköröknek adott állami gépek ügye. Egyik heti lapársunk írja, hogy a kormány el akarja venni a gazdaköröktől azokat a gazdasági gépeket, amelyeket annakidején a magyar kormánytól kaptak, vagy annak támogatásával szereztek be. Tájékoztatásul közöljük, hogy ezideig ilyen intézkedés még nem adatott ki. A kisiparosoktól elvették ugyan az államsegéllyel beszerzett gépeket, de csakis az olyanokat, amelyek hosszabb lejáratu kölcsönre adtak és az amortizáció ideje, avagy azon idő, melyre használatra kölcsönre adták, még nem

járt le. Ne engedjék magukat gazdaköri vezetőink téves információk alapján félre vezetni, hanem felelősségük tudatában őrizték meg a gazdakörök gépeit a kör javaira. —

A kendermag kiviteli illetékét, a legfőbb gazdasági tanács 15 angol fontban állapította meg.

A szatmármegyei mezőgazdasági kamara a múlt héten tartotta meg szeptember havi gyűlését, amelyen többek között általános javaslatot terjeszt fel a lóhere- és lucernamag forgalmának újból való szabályozását illetőleg. Elhatározta továbbá a kamarai ülés, hogy az állattenyésztési alap terhére a jövő év február-márciusban alkalmas tisztavértű tenyészbikákat fog vásárolni s azokat, valamint a megyei tenyészbika-vásárokon a megfelelőket, fogja ajánlani a községeknek megvételre és azok beszerzéséhez indokolt esetekben segéllyel is hozzájárul. A gyűlés előtt felolvasták a földm. miniszterium leiratát, mely szerint *foljó évben csak 4 regáti megyében osztanak ki nemesített vetőmagot.*

Tenyészállat kiállítás Szatmáron. A szatmármegyei mezőgazdasági kamara állattenyésztési szakosztálya folyó évi szeptember 26-ikán Szatmáron díjazással egybekötött tenyészállatkiállítást rendezett. A kiállításon a kamara — az állattenyésztés fejlesztését elősegítendő — az eddigieknél nagyobb díjakat osztott ki.

A cukor drágulása. Értesítjük a cukorrépatermelő gazdaközönseget, hogy a cukor ára a vasúti fuvar emelése következtében f. hó 15-től kezdődőleg kgr-ként 75 banival megdrágult, amely tény azt jelenti, hogy a vasúti fuvardíjemelések nem a termelőket fogják terhelni, hanem a fogyasztókat. A cukor nagyban ára változatlanul marad és nem abból vonják le a fuvardíj különbözetet.

Jégeső. Folyó év időjárási rendellenességei közé jegyezhetjük fel azt a nagy jégesőt, mely szeptember 19-ikén Zsibó határában lehullott. Kárt ugyan nem igen tehetett, mint kurluzumot közöljük.

Gyümölcs-, szőlő-, bor-és zöldségkiállítást rendezett Zilahon szeptember 12-14. napjain a Szilágy megyei Gazdasági Egylet. A kiállítás anyagát felülvizsgáló zsűri 14 díszoklevelet, 20 dicsérőoklevelet és 22 elismerőoklevelet osztott ki. A kiállításon közel 100 gazda vett részt.

Háziállatkiállítás és postagalambverseny. Az Erdélyi Háziállat Tenyésztők Szövetsége folyó évi október 9. és 10. napjain Brassóban háziállat kiállítást és ezzel kapcsolatosan postagalambversenyt rendez.

Tenyészállat kiállítás Csátoszágon. Folyó évi szeptember hó 19. napján a csikmegyei állattenyésztési bizottság Csátoszágon községben tenyészállatkiállítást rendezett. A kiállításra a gazdaközönség meglehetősen nagyszámu és sok jó minőségű állatot hajtott fel. A kiállítás lo-anyaga különösen kiváló volt. Az erdélyi szürke marha szép példányokkal volt képviselve. Kiosztottak díjazásokra összesen 2 arany, 2 ezüst, 3 bronzérmét és 32 000 lej készpénzt.

A „Samanta“ Vetőmagnemesítő Rt. (Ös-csanád) lapunk útján is értesíti a vetőmagot vásárolni ohajtó gazdaközönseget, hogy az idej termésű Bz. 7. számú nemesített vetőmagbuzakeszletét már teljesen eladta és újabb megrendeléseknek nem tud elegettenni.

A mételykor veszedelme megint felütötte fejét az idej nedves nyár után. Itt állunk az állatok istállózása küszöbén, amikor elkerülhetetlen a baj nagyobb mértékben való kitörése és a rohamos fertőzés. Ezért minden szarvasmarhatenyésztő, de különösképpen juh-tenyésztő gazda saját érdekében vegye megfigyelés alá állatait. A juhoknál különösen a szem fehéjének sárga színe, a nyaklebbeny mirigyessége és előrehaladott stádiumban a gyapju hullása a baj legjobb ismertető jele. A beteg

juhok kiválasztásának legegyszerűbb módja, ha a juhokat hegynek fel megszalaszjuk. A visszamaradó juhokat Distol-kezelés alá kell venni. A Distol egyszeri adagolás után előli és kihajtja a mételet a juhokból. A rafináltabb „furnárok” az ilyen beteg juhokat potom áron összevásárolják, Distolozzák és 3—4 hét múlva, feljavítva jó pénzért eladják. Az okos, számító gazda a gyógykezelést, amely végülénül egyszerű, maga végzi el, mert a gyógyszert csaknem minden patikában megkapja.

A pengőszámitás lép életben Magyarországon. Budapesti jelentés szerint 1927. január elsejével életbe lép Magyarországon a kötelező pengőszámitás. A Nemzeti Bank már most utasította fióktitkárait és leszámolási osztályait, hogy csak pengőben kiállított váltót fogadjanak el, ha a lejárat új év utánra esik.

P I A C.

Országos vásárok.

1926. október hó 11.-én. Árpás, Bürkös, Felsőszállás-patak, Kraszna, Máramarosziget, Szinerváralja. — 12.-én, Marosillye. — 13. án Lővéte, Mikeszásza, Sarmaság, Sepsiszentgyörgy. 14.-én Bánykut, Marospetres, Turierebes, Ujszékely. — 15.-én Butyin, Csátád, Dicsőszentmárton, Kiszető, Nagyilonda, Obesenyo, Pankoa, Parajd, Petrozsény, Szászrégen, Szinye, Tasnád, Temesbökény, Ujfalú. — 16.-án. Csikkarcfalva, Erked, Halmágy, Mehadia, Nagyenyed, Nagyida, Szászkered. — 17.-én Szemlak, Ujpécs.

Termények árai mázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Bodófalva	—	—	—	—	—
Érkésérü	650	450	480	500	600
Kézdivászentkereszt	—	—	—	—	—
Klópodia	720	560	480	460	520
Kótliget	790	550	570	490	560
Keresd	800	—	500	500	560
Magyarnemegye	800	520	500	420	600
Nagyszeben	800	—	520	430	610
Sülielmed	—	—	—	—	—
Temesvár	750	450	450	400	520

A rekvirálási bonok kifizetése. A hadikárok kártalanítására kiküldött bizottság Manolescu miniszter elnöklete alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy 100 millió lej fordítanak a háborús rekvirálási bonok kifizetésére. Ez azonban még csak a jövő zenéje, mert egyelőre még csak utasították a pénzügyigazgatóságot, hogy állítsa össze a jogosultak jegyzékét. A jegyzékek összeállításának határideje december 31.

Borterméskilátások. A bortermés minőségileg jobb, mint a múlt évi, azonban a mennyiség országos átlagot számítva a múlt évének csak 50% a, sőt egyes helyeken, főleg a Regátba csak 20—25% a. Az árirányzat meglehetősen szilárd és a vasuti tarifaemelésnek az a jó oldala, hogy megnehezíti az erdélyi piacon a regáti borok versenyét. Mustért 12 lejt ígérnek. Óborban a kereslet élénkebbé vált.

Az élőállat-exportot a lej magas kurzusa és a vasuti fuvardíjemelések egyelőre majdnem teljesen megszüntette. Belföldi piacokon a kereslet élénk és az árirányzat szilárd.

Allatárak a vásári jelentések alapján:
 Hizott ökör kg.-ként — — — — 25 26 lej
 Beállítani való piros marha kg.-ként 20-24 „
 Vágó ökör kg.-ként — — — — 20-23 „
 Igásökök kg.-ként — — — — 24-26 „
 Növendék-marha kg.-ként — — — — 20-22 „
 Bivaly kg.-ként — — — — 12 15 „
 Hizott sertés kg.-ként — — — — 34 35 „

A heremag üzlet csendesen kezd mozgásba lépni. A bevásárlók már megindultak tájékozódni a készletek nagysága, minősége és a termékek hangulata iránt. A termés még nincs mindenütt beakarítva s alig egy pár helyen csépeltek meg, úgy hogy csak becslésekről lehet szó. Ezek szerint a minőség jobb a tavalyinál. A mennyiség is valamivel nagyobb.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 3 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lei.

Nős gazdatisztet vagy Ispánt keresek kékesl gazdaságomban 1927. január 1-1 belépéssel. Ferenczy Géza Chiochis, Jud. Someș. 3971

Keresünk október hó 1. esetleg 15 belépésre. 1 nős botos Ispánt, 2 segédtszertet, 1 kocsis gazdát, 1 gőzeke gépészt, 1 gépész-kovácst, ki a Fordson-tractort kezelését is érti és 1 kanászszamadót nagyobb családdal. Pályázatok Székál Béla intéző Damtanești. Jud. Roman küldendők. 3967.

Egy egészen új 17 soros „Anicum Drill” vetőgép jutányosan eladó. Értekezhetni 341 és 536 telefon. Megtekinthető Attila-u. 10. 1 egy lovas féderes stráfszék szintén ott jutányos áron eladó. 3962.

Eladó egy négy éves lipical, mén igazolványos és két darab kanca három éves szürke, néhány waggon presélt buza és zab szalma, Prohaska Hugó Deta Timiș. 3969.

Háromszék megyében Kézdivásárhely közelében bérbeadó circa 150 holdas gazdaság. Lucerna, lóhere őszi vetéssel élő és holt felszereléssel. A birtokon van negyven marha részére istálló, magtár és lakás, amely nagyobb folyó mellett fekszik úgy, hogy a belső-ségen hosszabb ideig bolgár kertészet volt. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 3965

Kiadó egy 500 k hold tagos birtok örökösödés miatt. Cím a kiadóhivatalban. 3973

MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz vetőmagcsávázó „TILLANTIN”, Vetőmagcsávázó „USPULUN”, Nedves vetőmagcsávázó „TILLANTIN” — „ZELIO” patkányirtó mérge, „ZELIO” egérintő mérge-szemcsék. NITROGÉNTRÁGYÁK mint kénsavas ammoniák, „LEUNA” salétrom és Harnstoff. Továbbá a világhírű Bayer-féle „CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben, drogériában stb. — Ha nem volna raktáron, úgy forduljon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.

Timișoara, Bánáti-ház 3949

Gyümölcsfákat,

gyümölcsfaanyagokat, díszfákat, díszcserjéket, fenyőket, rózsákat, eperpalántákat, spárgagyökereket, szőlőoltványokat, alanyveszszőket, stb. szállítanak a legjobb minőségben

Ambrosi, Fischer és Társai

Faiskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud-Nagyenyed-Árjegyzék kívánatra ingyen. 3970

Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára

az 1927. évre

jelenleg munkában van. A naptár kizárólag gazdaérdekeket szolgál! A szövekezelési eszme igaz hirdetőjel Kis- és nagy gazdáknak kalauza, tanácsadója! Unatkozónak szóra köztatója! Gazdának, kertésznek, szőlésznek, borásznak, erdésznek, méhésznek nélkülözhetetlen!

Hirdetéseket felvesz és előfizetéseket elfogad Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának szerkesztősége és kiadóhivatala. Cluj-Kolozsvár, Attila ucca 10. 3977

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezéskor felelősségét nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.

Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Mureșan 10.) címére küldendők. Öt példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

	Lej
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5 6 12 19
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5 6 12 16
12. Ritter G. A házikort	30 31 37 41
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhere természetéről	8 9 15 19
19. Herényl: A nyerstakarmányok eltevése	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése	5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állataink takarmányozása	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása	10 11 17 21
38. Cserháti S. A gyomok kártékonyasága	5 6 12 16
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	5 6 12 16
46. L'Huillier I. A káposzta-félék természetése	5 6 12 16
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak	5 6 12 16
48. Dr. Nagy E. A cukorrépa termelése	40 41 47 51
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények elenségei	10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajt készítés	15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés	15 16 22 26
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása	5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Á. Erdélyi juhaj és juh-tenyésztése	40 41 47 51
61. Dr. Páter B. A gyógynövénytermesztés	10 11 17 21
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 11 17 21
Hágtásti jegyzék darabja	5 6 12 16
Hágtásti és borjászati jegyzék darabja	5 6 12 16
Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére	5 6 12 16
Próbafajési napló darabja	5 6 12 16
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 21 27 31
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 16 22 26
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 6 12 16
Szegődménylevél darabja	3 4 10 14
Gazdakör alapszabályminta drbja	5 6 12 16
Mezőgazd. kamaráról szóló törvény	10 11 17 21
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 11 17 21
Dr. Szentkirályi Ákos „Erdélyi szarvasmarha-tenyésztésének dolga”	15 16 22 26

3734

ODVOSI 3. SZÁMU

ŐSZI BUZA

eredeti nemesített. bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellenálló vöröskalászu buzafajta vetőmagja megrendelhető a nemesítő:

3942

Dr. Konopi Rálmán gazdaságában

Odvoson, u. p. Conop, Arad megye.